

Obnova nevyužitých městských území o malé rozloze (miniBrownfields a taktický urbanismus)

Ing. arch. Pavel Střítecký
školitel: doc. Ing. arch. Jiří Palacký, Ph.D.
Ústav teorie, FA VUT v Brně

Městské zásahy Brno: Mostel (Štěpán Mosler, Mária Vanková)

1 Cíl disertační práce

Záměrem doktorského výzkumu je na základě zkoumání problematiky specifických vnitřních rezerv města vytvořit soubor poznatků a doporučení, které mohou být využity pro úspěšnou přeměnu nevyužitých nebo zanedbaných prostorů ve městech a tím přispět ke zvýšení atraktivity a vitality městského prostředí. Součástí těchto poznatků bude rozšířená univerzální definice nevyužitých městských území o malé rozloze (*miniBrownfields*) [Palacký]. Samotná identifikace takových prostorů je předpokladem pro jejich využití. Navazující typologie (topografie) *miniBrownfields*, návrhy možných postupů pro jejich revitalizaci v rozdílných podmínkách a příklady pozorování aplikací navržených postupů budou hlavními výstupy výzkumu.

2 Současný stav řešené problematiky

Východiskem mé práce je dosavadní výzkum mého školitele doc. Ing. arch. Jiřího Palackého, PhD., který ve své habilitační práci shrnuje své dosavadní poznatky s tématem miniBrownfields. Podle Palackého miniBrownfields představují *"návrhy staveb na brownfield parcelách o minimální rozloze a neobvyklé konfiguraci, situované záměrně v atraktivní poloze (v zóně A a B) uvnitř administrativní hranice města Brna"* [Palacký]. Podobnými problémy se zabývají v praxi architektonické ateliéry ve městech po celém světě. Příkladem řešení takových problémů v praktické i teoretické rovině mohou být práce japonského studia Atelier Bow-Wow, berlínského studia Raumlabor Berlin, studia La Dallman z Milwaukee nebo například i pražského studia H3T Architekti. Specifický přístup k nevyužívaným objektům a prostorům v současných městech představuje dlouhodobý výzkum skupiny Urban Catalyst soustřeďující se na jejich dočasné využití [Oswalt, 2013].

Souvisejícím tématem mého zájmu jsou postupy *"tactical urbanism"* (taktického urbanismu) [Lydon, 2011], které přinášejí pružné (taktické) nástroje pro zlepšení života ve městech a mohou být použity také v procesu revitalizace miniBrownfields. Někdy jsou pro tyto postupy používány také termíny *"guerilla urbanism"*, *"pop-up urbanism"* nebo *"D.I.Y. urbanism"* [Lydon, 2011]. Příbuznými teoriemi jsou také *"urban acupuncture"* (urbanistická akupunktura) [Casagrande] nebo *"micro-urbanism"* (mikro-urbanismus) [Chi Ti Nan].

Realizované projekty z vyspělých měst poskytují svědectví o potřebě soustředění na kvalitu a atraktivitu městského prostředí v době *kdy vyspělá civilizace směřuje k ustanovení definitivního, globálního "triumfu" městské formy přičemž urbanisté již nejsou v pozici tvůrců města, ale spíše jejich příznivců* [Koolhaas, 1995]. Soustřeďuji se na studie, procesy a realizace projektů, které jsou přenositelné do podmínek vyspělých evropských měst. Významná část těchto přístupů nesměřuje výhradně k architektonickému řešení existujícího urbanistického problému. Často se uplatňují také měkké plánovací nástroje a dočasné instalace a akce, které mají přímý vliv na rozvoj lokalit.

3 Zvolená metoda vědeckého zkoumání

Hlavním směrem výzkumu je pozorování a posuzování procesů vedoucích ke zlepšení životních podmínek v urbanizovaném prostředí skrze obnovu zbytkových nevyužitých lokalit o malé rozloze (miniBrownfields). Na základě rozboru úspěšných příkladů invenční revitalizace takových lokalit vypracovat soubor poznatků a doporučení pro jejich úspěšnou proměnu v rozdílných podmínkách. Paralelně s tím univerzálně definovat miniBrownfields pomocí univerzálních identifikátorů. Pro posouzení správnosti navržených doporučení budou určeny konkrétní experimentální lokality ve vybraných městech, které budou zkoumány hlouběji aplikacemi dříve navržené metodiky.

Díličími postupy práce je vypracování rešerší realizovaných a navrhovaných řešení a jejich systematizace, zkoumání využitelnosti alternativních urbanistických nástrojů a postupů, vývoj experimentálních typologických (architektonických) forem v rámci ateliérové výuky, realizace úprav vybraných lokalit a jejich konfrontace s reálnými uživateli. Předpokládá se s průběžnou publikací díličích odborných výsledků výzkumu.

Teoretická rovina práce bude spočívat především v hledání existujících řešení a zkoumání jejich dopadu na městský organismus, ale také v hledání inovativních přístupů k problematice a prověřování alternativních urbanistických nástrojů. Praktická část práce bude spočívat především v pozorování referenčních lokalit a experimentálních řešení v reálném prostředí, hodnocení jejich dopadu na atraktivitu a vitalitu města, šíření získaných poznatků a prosazování inovativních myšlenek do praxe.

4 Seznam použité literatury a pramenů

KOOLHAAS, Rem - MAU, Bruce. *S, M, L, XL*. 1. vyd. New York : Monacelli Press, 1995. What Ever Happened to Urbanism?. 1376 s. ISBN: 978-1885254016

MOSKOW, Keith - LINN, Robert. *Small scale - Creative solutions for better city living*. 1. vyd. New York : Princeton Architectural Press, 2010. 222 s. ISBN 978-1-56898-975-4

OSWALT, Philipp - OVERMEYER, Klaus - MISSELWITZ, Philipp. *Urban Catalyst - The Power of Temporary Use*. 1. vyd. Berlin : DOM publishers, 2013. 384 s. ISBN 978-3-86922-261-5

PALACKÝ, Jiří. *Metodologie architektonického návrhu, struktivně taktilní modelování, komplexní vrstvení a regenerace minibrownfields*. 1. vyd. Brno : VUTIUM, 2010. 27 s. ISBN 978-80-214-4165-1

LYDON, Mike aj. *Tactical urbanism - Short Term Action, Long Term Change*. [online] Brooklyn : The Street Plans Collaborative , 2011. [cit. 8. 1. 2014]. Dostupné na [www: <http://issuu.com/streetplanscollaborative/docs>](http://www.issuu.com/streetplanscollaborative/docs)

TI NAN, Chi. *Introduction to Micro-Urbanism*. [online]. microubanism.net. [cit. 08. 1. 2014]. Dostupné na [www: http://www.microubanism.net/english/index.asp](http://www.microubanism.net/english/index.asp)

CASAGRANDE, Marco. *Urban Acupuncture*. [online]. casagrandetext.blogspot.cz, 2008. [cit. 08. 1. 2014]. Dostupné na [www:](http://www.casagrandetext.blogspot.cz)